

SECURITATEA ALIMENTARĂ: OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI

Elena CONDREA,
doctorandă UASM

Abstract. As agro-industrial sector constitutes about half of the Republic's economic potential, we must pay special attention to this sector of economy and we must promote well-judged politics that would stipulate a number of measures to further develop the branches of agriculture and alimentary industry to provide the population with alimentary products, to use various forms of economic support of producers by perfecting price and financial-creditory mechanism, to promote agricultural reform and the reform of enterprises restructuring.

Though the concept of alimentary security is rather wide, it is a family problem or the problem of an individual. Thus the three factors that condition alimentary security are: food availability, the access to food (mainly determined by purchasing power) and the desire to have healthy nutrition.

INTRODUCERE

Una din principalele probleme ale politicii statului în domeniul complexului agroindustrial este asigurarea securității alimentare a statului. Cu problema securității alimentare se confruntă în permanență fiecare țară, avându-se în vedere asigurarea accesului fizic și economic al populației la o cantitate suficientă de hrană din punct de vedere caloric și nepericuloasă în scopul de a satisface cerințele ei de produse alimentare, dându-i posibilitate să ducă un mod de viață sănătos și activ. Fiecare țară pentru atingerea acestui scop trebuie să realizeze o strategie compatibilă cu resursele și posibilitățile proprii, colaborând totodată cu alte țări la nivel regional și internațional în scopul rezolvării în comun a problemelor ce țin de securitatea alimentară.

Este nevoie de a realiza un program complex de măsuri pentru a scoate complexul agroindustrial din starea de criză în care se află la momentul dat. Anume în această perioadă statul trebuia să joace un rol foarte activ, să fie ca un indicator, pe de o parte, să exercite un control strict, reglând procesele ce au loc în complexul agroindustrial, iar prin alte căi să liberalizeze aceste procese, dând posibilitate producătorului să se dezvolte de sine stătător sub acțiunea legilor și cerințelor pieței.

MATERIAL ȘI METODĂ

Cercetările în domeniu au fost efectuate în baza generalizării problemelor, dificultăților și incertitudinilor aferente securității alimentare. S-a acordat preferință metodei monografice, cu aplicarea elementelor de comparație, inducție și deducție.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

La etapa actuală o deosebită importanță are elaborarea teoretică și realizarea practică a concepției agrare și strategiei alimentare a țării, orientată spre rezolvarea problemei asigurării securității alimentare ca element al sistemului securității economiei naționale a țării.

În ceea ce privește conceptul de securitate alimentară, în literatura de specialitate s-au formulat o multitudine de definiții, fiecare având o anumită valoare de cunoaștere. Aceste definiții au fost dezvoltate la nivel individual, familial, regional, național și global. Pe plan științific, la nivel internațional, conceptul de securitate alimentară este definit ca fiind „accesul pentru toată lumea și în mod permanent la hrana necesară unei vieți active și sănătoase” (Senaner, B., 1997). La nivel individual, securitatea alimentară este considerată a fi dreptul fiecărui om de a se hrăni, care este primul în sistemul drepturilor omului, lansat de Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO), în 1963 la Roma, prin celebrul manifest intitulat „Proclamația dreptului fiecărui om de a mânca pentru a-și astâmpăra foamea”. În termeni numerici, securitatea alimentară reprezintă cantitatea de alimente necesare unui individ, exprimate

în unități fizice, convenționale (kilocalorii) și în trofine (substanțe nutritive), pentru a-și asigura echilibrul fiziologic și a-și acoperi cele trei rații de consum:

- rație de întreținere;
- rație de creștere;
- rația de activitate.

Aceasta înseamnă că pentru realizarea securității alimentare la nivel individual sunt necesare următoarele:

- asigurarea disponibilităților alimentare (producție, stocuri de rezervă);
- redistribuirea disponibilităților alimentare în interiorul țării sau în afară prin schimburi internaționale;
- accesul efectiv al populației la achiziționarea de bunuri de consum alimentar, prin asigurarea cererii solvabile potrivit cerințelor acesteia.

Ca urmare, se poate afirma că există două determinante majore ale conceptului de securitate alimentară: disponibilitatea și accesul la hrană.

Disponibilul de hrană nu garantează accesul la hrană, dar accesul la hrană este condiționat de acesta. Disponibilul de hrană pe plan național, regional sau local este o funcție a producției, deținerii de stocuri și comerțului cu alimente. Accesul național la alimentele de pe piețele internaționale este determinat de prețurile mondiale ale alimentelor și de disponibilul de alimente pe piețele locale sau regionale, care este determinat de operațiunile pieței, infrastructură și fluxul de informații [3, pag. 510].

Trebuie specificat faptul că asigurarea securității alimentare la unul dintre niveluri nu o garantează automat pe aceea de la celelalte niveluri. De exemplu, securitatea alimentară la nivel individual nu o asigură implicit și pe cea de la nivel familial, noțiunile de foamete, malnutriție și insecuritate alimentară fiind treptele agravante ale aceluiași proces - accesul îngrădit la o ofertă suficientă de hrană.

Pentru o mai bună înțelegere a relației dintre securitatea alimentară și aportul alimentar adecvat, mai ales în contextul țărilor în curs de dezvoltare, este nevoie de o minimă clarificare conceptuală a segmentelor care compun securitatea alimentară.

Astfel, într-o anumită accepțiune, aportul alimentar individual adecvat (AAAI) este asigurat pe termen scurt dacă aportul de kilocalorii răspunde nevoilor variabile în funcție de vârstă, starea de sănătate, efortul fizic depus și greutatea adulților; pe termen mediu, se consideră că AAAI este acoperit dacă nu există deficiențe proteino-calorice (MPC), traduse printr-o insuficiență ponderală a adulților, iar pe termen lung dacă nu există MPC cronică (întârzieri de creștere la copiii sub 5 ani). Adesea se consideră că există întârzieri ale creșterii sau insuficiențe ponderale în funcție de vârstă sau înălțime atunci când acești indicatori sunt inferiori cu mai mult de jumătate față de valorile lor medii.

Securitatea alimentară individuală (SAI) reprezintă posibilitatea de a avea acces la o alimentație sigură și suficientă pentru o viață sănătoasă, acces care trebuie să fie relativ garantat. Cu alte cuvinte, SAI echivalează cu un aport alimentar individual suficient și oarecum garantat, uneori de către autoritățile statale.

Astăzi, realitatea este că majoritatea celor săraci obțin 70-80% din kilocaloriile de care au nevoie și din majoritatea celorlalte substanțe nutritive necesare numai prin consumul unuia sau a două alimente de bază.

Pentru cei mai săraci, accesul la aceste alimente esențiale este cheia asigurării securității alimentare individuale.

Securitatea alimentară a familiilor (SAF) este necesară pentru asigurarea SAI, dar nu este suficientă, deoarece hrana disponibilă nu este întotdeauna repartizată egal între membrii familiei, proporțional cu nevoile acestora.

Securitatea alimentară națională (SAN) corespunde posibilităților pe care le au diferite țări de a garanta SAF și SAI, fără a renunța la alte obiective importante. Adesea,

în scopul determinării nivelului acestui indicator pentru un anumit an, ne bazăm pe: disponibilitatea energetică alimentară (DEA) pe persoană sau pe nivelul stocurilor de alimente de bază (stocuri publice sau stocuri susceptibile de a fi vândute în caz de creștere a prețurilor) raportat la consumurile normale ale perioadei analizate.

Indicatorii securității alimentare pot fi grupați pe mai multe categorii după conținutul economic, relațiile dintre factorii cauzali și rezultativi și interdependența dintre aceștia: [2]

- indicatorii cererii de consum alimentar (indicele prețurilor, costul întreținerii alimentare, indicii puterii reale de cumpărare, elasticitatea cererii de produse alimentare în funcție de venit și de preț, indicatorii normelor de consum alimentar, indicatorii rațiilor de consum etc.);

- indicatorii ofertei de produse alimentare (producția alimentară industrială pe locuitor, producția agroalimentară în unități fizice, bănești și convenționale pe persoană, indicatorii stocurilor de produse agroalimentare etc.);

- indicatorii consumului alimentar (consumul alimentar pe o persoană, ponderea cheltuielilor alimentare în totalul cheltuielilor de consum, indicatorii coșului alimentar, indicatorii costului alimentar pe total, categorii socio-profesionale și grupe de venituri etc.);

- indicatorii sintetici ai securității alimentare (raportul dintre stocul de cereale și consumul de cereale la nivel mondial, variația producției de cereale în marile țări importatoare, variația prețurilor la importurile de produse agroalimentare etc.);

- indicatorii reglării securității alimentare (indicatorii investițiilor agroalimentare, indicatorii subvenționării producției agroalimentare, indicatorii subvenționării prețurilor de consum etc.);

- indicatorii entropiei (insecurității) alimentare (indicatorii deficitului alimentar pe grupe de produse și produse de bază, numărul persoanelor care suferă de foame cronică, numărul persoanelor care suferă de malnutriție etc.).

Se constată din acest punct de vedere că, în prezent, ritmul de creștere a producției alimentare mondiale se încetinește, în timp ce cererea de alimente crește la nivel global atât datorită sporului demografic, cât și ridicării nivelului de trai al populației din anumite zone ale lumii. Aceasta înseamnă că, dacă în ultimele decenii economia alimentară mondială s-a caracterizat printr-o politică a surplusului, determinată de producții alimentare record, astăzi se manifestă tendința de înlocuire a acesteia cu o politică a „economiei”, a utilizării mai eficiente a resurselor disponibile.

Existența acestei realități a dat naștere la două interpretări diametral opuse în ceea ce privește situația la zi, dar și perspectivele alimentației mondiale [1]. Potrivit primei interpretări, susținută de Banca Mondială și Organizația pentru Agricultură și Alimentație a Națiunilor Unite, una dintre problemele cu care se va confrunta omenirea în acest secol va fi surplusul de alimente și scăderea prețurilor cerealelor, care este o interpretare bazată pe prognozele asupra cererii și ofertei mondiale de cereale până în anul 2020.

Cealaltă opinie, împărtășită de cercetătorii de la Worldwatch Institute, susține că, dacă se are în vedere încetinirea ritmului de creștere a producției alimentare mondiale, concluzia nu poate fi alta decât că generațiile viitoare se vor confrunta cu spectrul insuficienței alimentare și al creșterii prețurilor alimentelor.

În schimb, experții de la Worldwatch Institute afirmă că ritmul de creștere a producției va fi din ce în ce mai lent, rămânând mult în urma cererii. Ei își formulează previziunile ținând cont de influența mai multor factori asupra economiei alimentare mondiale, cum ar fi:

- progresul tehnologiilor agricole;
- scăderea vitezei de dare în folosință a noi terenuri agricole;

- limitele folosirii îngrășămintelor în agricultură;
- limitele privind randamentele la hectar;
- existența în diferite zone ale lumii a unor situații de criză privind apa destinată irigațiilor;
- schimbarea destinației unor mari suprafețe de teren agricol, în special în țările cu industrializare rapidă;
- efectul combinat al eroziunii solului și al calamităților din cauza creșterii temperaturii globale asupra productivității agricole;
- sporirea veniturilor populației în unele zone ale lumii ceea ce a determinat o escaladare a lanțului alimentar.

Luând în considerare cele două interpretări diametral opuse, în privința situației la zi și a perspectivelor de viitor ale securității alimentare a populației planetare, se impune, totuși, o analiză a stărilor de fapt prezente și a celor care pot fi prognozate, în limita datelor disponibile.

O evaluare pe baze științifice a securității alimentare atât din punct de vedere conceptual, cât și din punct de vedere pragmatic, nu poate să facă abstracție de o serie de indicatori globali, atât fizici, cât și economici, cum ar fi: producția alimentară globală și pe persoană, stocurile de cereale, prețurile produselor alimentare și veniturile populației.

CONCLUZII

Principala cale de asigurare a securității alimentare a țării este asigurarea de sine stătător a produselor agrare și alimentare, aplicând strategia de protecție a complexului agroindustrial, adică susținerea de către stat a ramurilor acestui complex. Elementele de bază ale acestei strategii și concepții de securitate alimentară sunt:

- asigurarea nivelului convenit de dezvoltare a ramurilor ce conduc la funcționarea țării atât în condiții ordinare cât și în condiții extreme;
- ținerea sub controlul statului a resurselor strategice;
- excluderea dependenței economiei țării de importul principalelor tipuri de producție;
- menținerea nivelului de viață al populației mai sus de "pragul sărăciei";
- stabilirea sistemului financiar și bancar, a valutei naționale, o dezvoltare suficientă a pieței financiare și a pieței hârtiilor de valoare, reducerea datoriilor interne și externe și dirijarea efectivă a acestora, crearea condițiilor pentru activitatea investițională;
- menținerea spațiului economic unic și a relațiilor internaționale și interregionale, care asigură satisfacerea intereselor naționale;
- determinarea și asigurarea reglementării necesare din partea statului a proceselor economice ce garantează funcționarea normală a economiei de piață.

BIBLIOGRAFIE

1. Brown, R. L., Kane, H., Casa plină. Reevaluarea capacității pământului de a-și susține populația, București, Editura Tehnică, 1996
2. Bulgaru, M., Dreptul de a mânca, București, Editura Economică, 1996
3. Gavrilesco D., Giurcă D.- coordonatori “Economie agroalimentară” Economia României, - Edit. Expert, 2000, 648 pag. ISBN 973-9282-96-2].
4. Ильина З.М., Кондратенко С.А., „Региональный продовольственный рынок. Теоретические и методологические аспекты”/- Минск: Институт системных исследований в АПК НАН Беларуси, 2010, -218 с. ISBN 978-985-6925-49-1.